

Aktualne przepisy antydopingowe

Doping w sporcie jest to naruszenie przepisów antydopingowych.

Przepisy antydopingowe tworzone są przez światową Organizację Antydopingową (World Anti-Doping Organization - WADA), Federacje Międzynarodowe poszczególnych dyscyplin sportowych oraz organizatorów większych imprez sportowych (np. igrzysk olimpijskich).

WADA jest niezależną międzynarodową organizacją antydopingową. Powołana została w 1999r. w Lozannie jako prywatna szwajcarska fundacja z inicjatywy Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego ze wsparciem i udziałem międzynarodowych organizacji, rządów, władz publicznych i innych organizacji publicznych oraz prywatnych walczących z dopingiem w sporcie, w celu promocji i koordynacji walki z dopingiem w sporcie międzynarodowym. Siedzibą Agencji jest Lozanna, Zarząd Centralny ma swoją siedzibę w Montrealu.

Adres:

World Anti-Doping Organization (WADA)

Maison du Sport International

Av. de Rhodanie 54

1007 Lausanne

Switzerland

tel. +41 213434340

fax +41 213434341

www.wada-ama.org

Najistotniejszym dokumentem zawierającym przepisy antydopingowe jest Kodeks WADA, który harmonizuje antydopingowe regulacje prawne w skali międzynarodowej.

Kodeks składa się z czterech części.

Część pierwsza dotyczy kontroli dopingowej, zawarta jest w niej definicja dopingu, skutki naruszenia przepisów antydopingowych, sposób pobierania i analizy próbek, prawa zawodnika oraz konsekwencje i kary za naruszenie przepisów antydopingowych.

Część druga Kodeksu obejmuje programy edukacyjne i badania naukowe w zakresie antydopingu.

Część trzecia określa role i obowiązki sygnatariuszy.

Część czwarta dotyczy sposobu przyjęcia, modyfikacji i interpretacji Kodeksu.

Kodeks przyjęły wszystkie Międzynarodowe Federacje dyscyplin olimpijskich letnich oraz zimowych, 29 federacji sportów nieolimpijskich, międzynarodowe federacje sportowców niepełnosprawnych, organizatorzy największych imprez sportowych (m.in. Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, itp.), narodowe komitety olimpijskie 203 państw, 68 narodowych organizacji dopingowych oraz wiele innych organizacji związanych ze sportem. (Pełna lista organizacji akceptujących kodeks na stronie www.wada-ama.org).

Kodeks współpracuje w połączeniu z dokumentami które również zawierają przepisy obowiązujące i wprowadzają harmonizację między organizacjami antydopingowymi są to:

Lista Zakazanych Substancji i Metod, Międzynarodowy Standard Testowania, Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów, Międzynarodowy Standard Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych.

Lista Zakazanych Substancji i Metod

Jest to dokument wskazujący substancje i metody zabronione na zawodach, poza zawodami oraz w poszczególnych dyscyplinach sportu. WADA jest odpowiedzialna za przygotowanie i opublikowanie Listy. 3 miesiące przed końcem każdego roku publikowana jest nowa zaktualizowana lista obowiązująca w roku następnym.

Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE)

TUE daje zawodnikowi możliwość używania leków znajdujących się na Liście Zakazanych Substancji i Metod w uzasadnionych przypadkach medycznych po uzyskaniu uprzedniej zgody od właściwej organizacji.

Z punktu widzenia walki z dopingiem w sporcie w skali międzynarodowej istotne znaczenie ma Konwencja UNESCO przyjęta w dniu 19 października 2005r. której celem jest promowanie zapobiegania oraz walki z dopingiem w sporcie z myślą o jego wyeliminowaniu. Konwencja potwierdziła wiodącą rolę WADA w zakresie zwalczania dopingu. W konwencji Państwa-Strony zobowiązały się do przestrzegania zasad Kodeksu WADA. Postanowienia konwencji dotyczą działań antydopingowych na szczeblu krajowym, współpracy międzynarodowej w zakresie działań antydopingowych, badań naukowych, edukacji i szkolenia.

Międzynarodowa Konwencja UNESCO o Zwalczaniu Dopingu w Sporcie została ratyfikowana przez Polskę w styczniu 2007r.

- [światowy Kodeks Antydopingowy – plik do pobrania](#)

Lista Zakazanych Substancji i Metod

Jest to dokument wskazujący substancje i metody zabronione na zawodach, poza zawodami oraz w poszczególnych dyscyplinach sportu. WADA jest odpowiedzialna za przygotowanie i opublikowanie Listy. 3 miesiące przed końcem każdego roku publikowana jest nowa zaktualizowana lista obowiązująca w roku następnym.

[Lista zakazanych substancji i metod - wersja polska \(plik PDF *\) – plik do pobrania](#)

[Lista zakazanych substancji i metod - wersja angielska \(plik PDF *\) – plik do pobrania](#)

Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (THERAPEUTIC USE EXEMPTIONS)

Co to jest wyłączenie dla celów terapeutycznych?

Wyłączenie dla celów terapeutycznych (TUE - Therapeutic Use Exemption) jest to prawo do używania przez sportowca substancji zabronionej lub metody zabronionej umieszczonych na Liście Zabronionych Substancji i Metod (Lista Zabroniona).

Dla sportowców klasy międzynarodowej organem przyznającym TUE jest odpowiednia federacja międzynarodowa, dla sportowców klasy krajowej narodowa organizacja antydopingowa (Komisja do Zwalczenia Doping w Sporcie).

Komentarz: Każda federacja międzynarodowa publikuje listę sportowców klasy międzynarodowej, którzy tworzą zarejestrowaną grupę sportowców poddawanych badaniom. Kryteria umieszczenia sportowca na tej liście są jasno zdefiniowane na przykład, do grupy testowej można zaliczać tylko tych sportowców, którzy są klasyfikowani do określonego miejsca na światowych listach rankingowych lub którzy są członkami zespołów narodowych itd. Komisja do Zwalczenia Doping w Sporcie jest organem do którego występują z wnioskiem o przyznanie TUE wszyscy podlegający jej sportowcy (sportowcy klasy krajowej), których ich własna federacja międzynarodowa nie umieściła w zarejestrowanej grupie sportowców poddawanych badaniom.

Jakie trzeba spełnić warunki aby uzyskać TUE?

- Sportowiec powinien złożyć wniosek o TUE nie później niż dwadzieścia jeden (21) dni przed terminem, do którego powinien uzyskać zgodę na wyłączenie (na przykład zawody).
- Zdrowie sportowca uległoby znacznemu pogorszeniu, jeśli substancja zabroniona lub metoda zabroniona zostałaby wycofana w trakcie leczenia ostrego lub przewlekłego stanu chorobowego.
- Terapeutyczne użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej nie przyczynia się do poprawy wyników, innej niż poprawa, jakiej można by oczekiwać od sportowca po powrocie do stanu zdrowia po zakończeniu leczenia uzasadnionego stanu chorobowego.
- Nie istnieje rozsądna terapeutyczna alternatywa wobec substancji, która jest substancją zabronioną lub metody, która jest metodą zabronioną.
- Konieczność używania substancji, która jest substancją zabronioną lub metody, która jest metodą zabronioną, nie może wynikać, całkowicie lub częściowo, z wcześniejszego stosowania substancji z Listy Zabronionej w celach innych niż terapeutyczne.

Każde udzielone TUE jest anulowane przez organ przyznający TUE, jeśli:

- a. Sportowiec nie dostosuje się bezzwłocznie do jakiegokolwiek wymogu lub warunku nałożonego przez organizację antydopingową, która udzieliła zgody na stosowanie substancji i/lub metod zabronionych do celów terapeutycznych.
- b. Okres, na który przyznano TUE upłynął.
- c. Sportowiec został poinformowany, że TUE zostało cofnięte przez organizację antydopingową.

Jak przebiega proces wnioskowania o TUE?

- TUE zostanie rozpatrzone tylko po otrzymaniu wypełnionego formularza wnioskowego, do którego należy dołączyć pełną dokumentację medyczną. Formularze TUE są dostępne na stronach : www.wada-ama.org, www.antydoping.pl, www.coms.pl
Sportowcy klasy międzynarodowej, którzy tworzą zarejestrowaną grupę sportowców poddawanych badaniom wysyłają wniosek do federacji międzynarodowej.
Sportowcy klasy krajowej wysyłają wniosek do Komisji do Zwalczenia Dopingu w Sporcie (**fax. +48 22 529 89 12**) oraz listem poleconym a jego kopię zachowują.

Uwaga: 1 stycznia 2009 przestały obowiązywać dotychczasowe formularze aTUE (formularz skrócony) oraz TUE (formularz standardowy)

- Sportowiec nie może wnioskować o TUE do więcej niż jednej organizacji antydopingowej. We wniosku należy podać sport, dyscyplinę oraz (gdy zasadne) konkretną pozycję lub rolę sportowca.

- Wniosek musi zawierać zestawienie wszystkich poprzednich i/lub aktualnych wniosków o zgodę na używanie substancji, które są zabronione lub stosowanie metody, która jest zabroniona, organ, do którego taki wniosek złożono oraz decyzję tego organu.

- Wniosek musi zawierać całą historię medyczną oraz wyniki wszystkich badań dodatkowych (laboratoryjnych, obrazowych itp.) istotnych dla wniosku. W przypadku astmy oskrzelowej, spełnione muszą być konkretne wymagania określone w punkcie: "Wymagania dokumentacja medyczna w procesie TUE w przypadku astmy oskrzelowej".

- Wszystkie dodatkowe wymagane badania medyczne których zażąda Komitet TUEC zostaną wykonane na koszt wnioskodawcy lub jego/jej krajowego organu sportowego.

- Do wniosku należy dołączyć oświadczenie odpowiednio wykwalifikowanego lekarza potwierdzające konieczność zażywania substancji, która jest substancją zabronioną lub stosowania metody, która jest metodą zabronioną, w toku leczenia sportowca oraz opisujące, dlaczego nie można użyć w leczeniu tego stanu dozwolonej substancji.

- Należy określić dawkę, częstotliwość, drogę oraz czas podawania substancji, która jest

substancją zabronioną lub metody, która jest metodą zabronioną. W przypadku zmiany, należy złożyć nowy wniosek.

- W normalnych okolicznościach decyzje Komisji TUEC powinny być podjęte w ciągu trzydziestu (30) dni od otrzymania wszystkich dokumentów. Decyzje są przekazywane sportowcowi na piśmie przez właściwą organizację antydopingową. W przypadku wniosku o TUE złożonego w rozsądnym czasie poprzedzającym zawody, Komisja TUEC powinna podjąć starania, aby zakończyć proces TUE przed rozpoczęciem zawodów.

- WADA, z własnej inicjatywy, może przeprowadzić ocenę w dowolnym czasie. Jeśli decyzja dotycząca przyznania TUE zostanie po jej ocenie cofnięta przez WADA, cofnięcie nie działa wstecz i nie powoduje unieważnienia wyników sportowca uzyskanych w okresie, w jakim TUE zostało udzielone oraz wchodzi w życie nie później niż czternaście (14) dni od przekazania decyzji sportowcowi.

Co to jest retroaktywne TUE?

Jest to zgoda na używanie substancji lub metody zabronionej zatwierdzone przez Komitet ds. Wyłączeń Terapeutycznych po zgłoszeniu przez laboratorium antydopingowe niekorzystnego wyniku analitycznego. W takiej sytuacji wniosek o wyłączenie terapeutyczne składany jest przez sportowca po zastosowaniu substancji zabronionej. Może to mieć miejsce tylko w ściśle określonych sytuacjach:

- a. Konieczne było natychmiastowe leczenie w nagłej sytuacji medycznej, lub
- b. Z powodu wyjątkowych okoliczności nie było wystarczającego czasu lub możliwości złożenia wniosku o wyłączenie dla celów terapeutycznych lub Komisja TUEC nie miała wystarczająco dużo czasu lub możliwości rozpatrzenia wniosku przed kontrolą dopingową, lub
- c. W przypadku stosowania leków z grupy beta-2 agonistów w leczeniu astmy oskrzelowej (patrz poniżej: Jak powinien postępować sportowiec chory na astmę oskrzelową)

Komentarz: *Nagłe sytuacje wymagające natychmiastowego leczenia lub ostre stany chorobowe wymagające podania leku, który jest substancją zabronioną lub zastosowania metody, która jest metodą zabronioną przed złożeniem wniosku o TUE są rzadkie. Podobnie również rzadkie są okoliczności wymagające szybszego rozpatrzenia wniosku o TUE z uwagi na zbliżające się zawody.*

Co to jest zgłoszenie użycia substancji zabronionej?

Jest to zgłoszenie użycia substancji zabronionej z grupy S-9 (Glukokortykosteroidy) Listy

Zabronionych Substancji i Metod.

Przyjmuje się, że niektóre substancje umieszczone na Liście Zabronionej są używane do leczenia chorób oraz kontuzji często spotykanych wśród sportowców. Dla celów monitorowania, substancje te, których droga podawania nie jest zabroniona, powinny być zgłaszane. Powyższy wymóg jest **ograniczony wyłącznie do: glukokortykosterydów podawanych w postaci iniekcji dostawowych, okołostawowych, dościęgowych, nadtwardówkowych, podskórnych oraz wziewnie.**

Wyjaśnienie: dotyczy to miejscowego stosowania leków typu: *Diprophos, Depo-Medrol, Kenalog, Polcortolon itp.*, oraz glukokortykosteroidów wziewnych stosowanych w leczeniu astmy oskrzelowej (np. *Pulmicort, Flixotide, Alvesco, Budesonid, Miflonide, Neolit, Becodisk, Cortare itp.*)

Sportowcy klasy międzynarodowej zgłaszają użycie substancji zabronionej do międzynarodowej federacji poprzez system ADAMS lub w inny sposób określony przez tę federację.

Sportowcy klasy krajowej zgłaszają użycie substancji zabronionej do Komisji do Zwalczenia Doping w Sporcie (formularz Zgłoszenia Użycia Substancji Zabronionej znajduje się na stronie www.antydoping.pl lub www.coms.pl)

Formularz należy wysłać do Komisji do Zwalczenia Doping w Sporcie (**fax. +48 22 529 89 12**) oraz listem poleconym a jego kopię zachować.

Zgłoszenie powinno być złożone w tym samym czasie, w którym rozpoczyna się używanie. W zgłoszeniu należy podać diagnozę, nazwę substancji, dawkę, nazwisko i informacje kontaktowe lekarza. Ponadto sportowiec musi zgłosić używanie danej substancji na formularzu kontroli dopingowej.

Uwaga: 1 stycznia 2009 przestał obowiązywać przepis nakazujący składanie skróconego wniosku o wyłączenie terapeutyczne (aTUE) w przypadku miejscowego stosowania glukokortykosteroidów.

Jak powinien postępować sportowiec chory na astmę oskrzelową?

W leczeniu astmy oskrzelowej powszechnie stosuje się następujące leki znajdujące się na Liście Zabronionej:

- Beta-2 agoniści (formoterol, salbutamol, salmeterol, terbutalina)
- Glukokortykosteroidy (budesonid, beclometason, cyclosonid, flutikazon, itp.)

światowa Organizacja Antydopingowa (WADA) zezwala na stosowanie leków z tych grup w postaci **wziewnej** sportowcom chorym na astmę oskrzelową, którzy przedstawią wymagana dokumentację medyczną (patrz: "Wymagania dokumentacja medyczna w procesie TUE w przypadku astmy oskrzelowej").

W zależności od kategorii sportowca, dokumentację medyczną należy przygotować i wysłać

w następujący sposób:

- W przypadku sportowców klasy międzynarodowej umieszczonych w zarejestrowanej grupie sportowców poddawanych badaniom federacji międzynarodowej - **regularne TUE** wypełnione przez lekarza prowadzącego leczenie i wysłane do federacji międzynarodowej przed użyciem substancji zabronionej.

- W przypadku sportowców uczestniczących w zawodach międzynarodowych, którzy nie są umieszczeni w zarejestrowanej grupie sportowców poddawanych badaniom federacji międzynarodowej - **TUE lub Retroaktywne TUE** w przypadku niekorzystnego wyniku analitycznego, zgodnie z przepisami federacji międzynarodowej lub organizatora ważnych zawodów.

- W przypadku sportowców klasy krajowej - **TUE lub Retroaktywne TUE** w przypadku niekorzystnego wyniku analitycznego

- Retroaktywnego TUE nie udziela się, jeśli nie zostaną spełnione warunki dotyczące wymaganej dokumentacji medycznej (patrz: "Wymagania dokumentacja medyczna w procesie TUE w przypadku astmy oskrzelowej") co oznacza, że jakiegokolwiek niekorzystny wynik analityczny zgłoszony przez laboratorium w tych okolicznościach jest traktowany jako naruszenie przepisów antydopingowych.

- Używanie substancji zabronionej musi być każdorazowo zgłaszane na formularzu kontroli dopingowej w momencie badania.

- W przypadku stosowania tylko leków z grupy glukokortykosteroidów wziewnych obowiązuje zgłoszenie użycia substancji zabronionej (nie ma obowiązku składania wniosku TUE ani retroaktywnego TUE)

Wyjaśnienie: światowa Organizacja Antydopingowa (WADA) dopuszcza sytuację w której sportowiec klasy krajowej chory na astmę oskrzelową stosuje leki zabronione z grupy beta-2 agonistów i glukokortykosteroidów w postaci wziewnej bez uzyskania wcześniejszej zgody (czyli wyłączenia terapeutycznego - TUE). W przypadku pozytywnego wyniku analitycznego podczas badania Komisja do Zwalczenia Doping w Sporcie powiadamia o tym fakcie sportowca, który ma obowiązek złożyć retroaktywne TUE i dołączyć do niego wymaganą dokumentację medyczną.

Wymagana dokumentacja medyczna w procesie TUE w przypadku astmy oskrzelowej:

Kartoteka musi odzwierciedlać aktualną najlepszą praktykę lekarską i zawierać:

- 1) Pełną historię medyczną
- 2) Wszechstronny raport z badań klinicznych, szczególnie koncentrujących się na układzie oddechowym
- 3) Wynik badania spirometrycznego, łącznie z wynikiem natężonej objętości wydechowej pierwszosekundowej (FEV1).
- 4) Próba rozkurczowa z krótkodziałającym beta-2 agonistą
- 5) W przypadku braku odwracalnej obturacji dróg oddechowych konieczne jest przeprowadzenie jednego z testów potwierdzających nadreaktywność oskrzeli:
 - Próba prowokacyjna z metacholiną lub histaminą
 - Prowokacyjny test wysiłkowy
- 6) Dokładne nazwisko, adres (wraz z telefonem, adresem poczty elektronicznej, numerem faksu) lekarza przeprowadzającego badanie.

Przykłady jednostek chorobowych, w leczeniu których stosowane są substancje zabronione	
Substancja zabroniona	Jednostka chorobowa
Testosteron	Hipogonadyzm męski
Glukokortykosteroidy, leki hipotensyjne włącznie z Beta-blokerami i diuretykami, erytropoetyna	Stan po transplantacji nerek / niewydolność nerek.
Insulina	Cukrzyca typu I
Rekombinowany hormon wzrostu	Niedobór hormonu wzrostu u dzieci i młodzieży
Methylphenidate, Dekstroamfetamina	Zespół nadpobudliwości ruchowej z deficytem uwagi (ADHD)
Modafinil	Narkolepsja-katalepsja
Glikokortykosteroidy	Colitis ulcerosa, choroba Crohna
Beta-blokery, diuretyki	Nadciśnienie tętnicze
Beta-2 agoniści, glukokortykosteroidy wziewne	Astma oskrzelowa
Narkotyki, glikokortykosteroidy miejscowo (dostawowo, okołostawowo itp.)	Urazy kostno-stawowe i mięśniowe

Zespół do spraw monitorowania procedur antydopingowych

API - Antydopingowe Pogotowie Informacyjne

Od dnia 1 września 2005r. w Centralnym Ośrodku Medycyny Sportowej rozpoczęła działalność Zespół ds. Monitorowania Procedur Antydopingowych. Zespół ten powstał w porozumieniu z Komisją do Zwalczania Dopingu, a jego głównym zadaniem jest szeroko rozumiana pomoc dla Polskich Związków Sportowych w zakresie:

1. Prawidłowego wypełniania i wysyłania formularzy wniosków dotyczących wyłączeń terapeutycznych - TUE oraz ATUE (Therapeutic Use Exemptions, Abbreviated Therapeutic Use Exemptions).
2. Organizacji odpowiednich konsultacji specjalistycznych (dotyczy członków Kadr Narodowych), niezbędnych do zebrania właściwej dokumentacji medycznej, którą należy dołączyć do wniosku TUE.
3. Udzielania szybkich informacji dotyczących listy zabronionych substancji w sytuacjach gdy lekarz, zawodnik lub trener nie ma dostępu do takich informacji lub gdy nie jest pewien, czy dany lek może być zastosowany przez sportowca.

Niezbędne informacje można uzyskać pod nr telefonu:

695 367464 = 695 DOPING

Jest to numer Antydopingowego Pogotowia Informacyjnego (API) czynny całą dobę.

ANTYDOPINGOWE POGOTOWIE INFORMACYJNE - najczęściej zadawane pytania

1. Jestem 26 letnim zawodnikiem judo. W dniu dzisiejszym lekarz stwierdził, że powinienem otrzymać zastrzyk w okolicę stawu łokciowego z leku o nazwie Diprophos. Co powinienem zrobić aby nie zostały naruszone przepisy antydopingowe?

Lek o nazwie Diprophos zawiera w swoim składzie betamethason substancję zaliczaną do glikokortykosteroidów. Jest to grupa S9 substancji znajdujących się na Liście Zabronionych Substancji i Metod światowej Organizacji Antydopingowej.

Grupa S9 zabroniona jest tylko na zawodach więc prawidłowe postępowanie powinno polegać na:

A. Jeśli w ciągu najbliższych 4 tygodni planowany jest udział w zawodach to:

- lekarz stosujący leczenie powinien wypełnić skrócony formularz wniosku o udzielenie wyłączenia terapeutycznego (a TUE) na zastosowanie betamethasonu.

W przypadku zawodnika klasy międzynarodowej wersja angielska formularza, w przypadku zawodnika klasy krajowej wersja polska.

- wysłać wniosek do: Międzynarodowej Federacji Judo (zawodnik klasy międzynarodowej) lub do Komisji do Zwalczania Dopingu (zawodnik klasy krajowej).

B. Jeśli w ciągu najbliższych 4 tygodni nie planowany jest udział w zawodach to nie ma

konieczności występowania o wyłączenie terapeutyczne.

2. Jestem 30 letnim zawodnikiem rugby. Od roku lecę się z powodu nadciśnienia tętniczego preparatem Co-Diovane. Czy jest to lek dozwolony?

Niestety jest to lek zabroniony w sporcie ponieważ zawiera w swoim składzie hydrochlorotiazyd - środek moczopędny, zaliczany do grupy S5 substancji znajdujących się na Liście Zakazanych Substancji i Metod.

3. Od 2 lat lecę się z powodu nadciśnienia tętniczego. Ostatnio lekarz zmienił mi leki na Accupro oraz Tertensif SR. Nie jestem pewien czy oba są dozwolone.

Drugi z tych preparatów czyli Tertensif SR jest nazwą handlową dla Indapamidu - leku moczopędnego (grupa S5 substancji znajdujących się na Liście Zabronionych Substancji i Metod). Jest więc zabroniony w sporcie.

4. Uprawiam gimnastykę artystyczną i choruję na astmę oskrzelową. Przyjmuję następujące leki: Serevent Dysk, Flixotide Dysk oraz Singulair. Nie jestem członkiem Kadry Narodowej, czy muszę więc wnioskować o wyłączenie terapeutyczne?

Tak. Należy wysłać skrócony wniosek o wyłączenie terapeutyczne do Komisji do Zwalczenia Doping w Sporcie dotyczące leków: Serevent i Flixotide.

Przepisy antidopingowe dotyczą wszystkich sportowców zarejestrowanych w danym związku sportowym i startujących w zawodach ogólnokrajowych.

Źródło: www.coms.pl